

Voorstel aan het college van B&W

Transformatie en ingebruikname van schip 'Danubia' voor opvang Oekraïense vluchtelingen

Beleidsveld	Asiel en Integratie
Portefeuillehouder	Rachel Streefland
Organisatieonderdeel	Maatschappelijke Ontwikkeling
Opsteller	5.1.2.e
Kenmerk	9833353/20221027
Vergaderdatum College	1 november 2022
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders besluit:

1. In te stemmen met het in gebruik nemen van het schip 'Danubia' aan de Keulsekade voor de opvang van maximaal 154 vluchtelingen uit Oekraïne voor de periode van 1 januari 2023 tot 1 januari 2025 met uitzicht op 1 jaar verlenging.

Samenvatting

Voor de duurzame opvang van Oekraïense vluchtelingen is een tweede schip gevonden dat als opvanglocatie kan dienen met capaciteit voor 154 bedden. Deze komt naast het eerste opvangschip aan de Keulsekade. Hiermee wordt de capaciteit van tijdelijke opvangplekken vergroot. Deze opvanglocatie vraagt om een beperkte transformatie van het schip en de kade om deze geschikt te maken voor de opvang van vluchtelingen. Het gebruik van het schip voor de opvang kan in ieder geval voor 2 jaar door het aangaan van een huurovereenkomst, maar kan daarna nog met 1 jaar worden verlengd in afstemming met de huidige eigenaar.

Context

Aanleiding

De oorlog in Oekraïne heeft een vluchtelingenstroom op gang gebracht. Het Rijk verwacht tussen de 25.000-50.000 vluchtelingen te moeten huisvesten. Voor Utrecht betekent dit (bijgesteld) dat we 1200 plekken, moeten opvangen. Dit komt bovenop alle andere opvang/huisvestingsvraagstukken die we in de stad hebben. De strategie voor de duurzame opvang kent meerdere categorieën opvang, waarbij wordt gefocust op zo snel mogelijk, zo zelfstandig mogelijk wonen. In zelfstandigheid kan men immers bouwen aan een nieuwe toekomst.

Voor de crisisopvang worden hotels en gastgezinnen ingezet. Het is belangrijk dat vluchtelingen zo spoedig mogelijk kunnen doorstromen naar een noodopvanglocatie of een reguliere opvanglocatie met een eigen kook- en wasgelegenheid.

Het hotelschip voorziet in het deels zelfstandig wonen; er zijn aparte woonunits met eigen sanitair, catering wordt op locatie verzorgd. Dit is vergelijkbaar met het al aanwezige opvangschip gelegen aan de Keulsekade.

Planuitwerking

Het in gebruik te nemen schip, komt over uit Hongarije en heeft dienst gedaan als cruiseschip en wordt vrijgemaakt ten behoeve van de opvang van vluchtelingen. De eigenaar heeft aangegeven het schip op eigen kosten naar Nederland te willen halen, als het college instemt met de huur van het schip. Het schip is in goede staat en kan na beperkte aanpassingen in gebruik worden genomen als opvangschip.

De aanwezige 77 (woon)hutten zijn 2-persoons en hebben hun eigen sanitair, en zijn al gereed voor het gebruik. De aanwezige keukens zal worden ingezet voor het verzorgen van de catering voor de toekomstige bewoners.

De voorzieningen op de beoogde locatie zijn voldoende, waarbij gebruik kan worden gemaakt van de voorzieningen en het sociaal beheer van het al aanwezige opvangschip. Het terrein wordt omringd met woonwijken met alle voorzieningen. Het centrum is met de fiets en het OV goed bereikbaar.

Catering wordt uitgevoerd door de exploitant van het opvangschip. Dit is vergelijkbaar met de huidige catering op de 1^e boot 'Formidable', waarbij ook Oekraïense vluchtelingen op het opvangschip worden ingehuurd om mee te helpen met de verzorging van de catering.

Voor het realiseren van de duurzame opvang is een beperkte transformatie van de kade noodzakelijk zodat deze geschikt is voor het aanmeren van het opvangschip, inclusief noodzakelijke ingrepen in het water (buispalen waar het schip aan vast komt te liggen). Voor dit laatste is een watervergunning nodig, waar Rijkswaterstaat (RWS) het bevoegd gezag is. Hierover is al overleg met RWS, waarbij men heeft aangegeven dat vooruitlopend op de uitgifte van de vergunning kan worden gestart met de werkzaamheden.

Juridische context

Op 1 april jl. is middels een Koninklijk Besluit artikel 4 en artikel 2c van de Wet verplaatsing bevolking inwerking getreden. Hiermee heeft de burgemeester de wettelijke taak gekregen voor de opvang van ontheemden zorg te dragen. Hierbij heeft de burgemeester echter geen (extra) bevoegdheden gekregen zodat de bestaande bevoegdheidsverdeling op grond van de Gemeentewet aan de orde is. Het college is hierbij bevoegd tot het dagelijks bestuur van de gemeente te voeren (artikel 160 lid 1 sub a Gemeentewet). Op basis van de mandaatregeling B&W en Burgemeester Gemeente Utrecht en eventuele specifieke mandaatsbesluiten heeft het college bevoegdheden gemandateerd. De voor de uitvoering van dit besluit benodigde vervolgbesluiten en overige rechtshandelingen worden in mandaat verricht, zoals bijvoorbeeld het contracteren van een aannemer en het sluiten van een huurovereenkomst (zie vervolg).

Daarnaast is de Regeling opvang ontheemden Oekraïne vastgesteld waarin is bepaald waaraan de opvangvoorzieningen moeten voldoen.

Beoogd effect

Het op korte termijn realiseren van een duurzame opvanglocatie met 154 bedden.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	In te stemmen met het in gebruik nemen van het opvang 'Danubia' aan de Keulsekade voor de opvang van maximaal 154 vluchtelingen uit Oekraïne voor de periode van 1 januari 2023 tot 1 januari 2025 met uitzicht op 1 jaar verlenging
Argumenten	
1.1	<u>Het opvangschip kan snel worden ingezet tegen beperkte (transformatiekosten)</u> Aangezien het schip zelf al is ingericht met verschillende woonunits inclusief eigen sanitair, kan het snel worden ingezet voor de opvang van vluchtelingen. Het duurt circa 2 a 3 weken om het schip vanuit Hongarije in Utrecht te krijgen, na instemming door het college. Het RWS-vergunningstraject en de kade gereed maken duurt circa 4 weken waarmee het opvangschip al in januari 2023 in gebruik kan worden genomen.
1.2	<u>Er is grote behoefte aan opvangplekken omdat opvanglocaties sluiten en er plekken nodig zijn voor vluchtelingen in gastgezinnen.</u> Het opvangschip heeft 154 bedden en is nodig omdat we op korte termijn een aantal opvanglocaties sluiten (72 plekken). Ook hebben we nog ongeveer 600 vluchtelingen in gastgezinnen die daar niet duurzaam kunnen blijven. Gemiddeld melden zich per maand tussen de 30-50 personen uit particuliere opvang die willen verhuizen naar de gemeentelijke opvang. Ten slotte verwachten we op basis van de gegevens van het Rijk een extra instroom van vluchtelingen in de winter. We zien dat de meeste nieuwe grote locaties respectievelijk in maart, mei en juni opengaan. Het opvangschip helpt het aantal plekken op peil te houden en geeft ruimte voor doorstroom en nieuwe vluchtelingen. De 2- persoons units bieden ook ruimte aan de opvang van alleenstaanden en stellen zonder (kleine) kinderen, deze doelgroep is de afgelopen tijd groter geworden met het verloop van de oorlog in Oekraïne, terwijl de plekken die we nu nog hebben uit 4-persoons kamers bestaan.
1.3	<u>De geplande units voldoen aan de kwaliteitseisen en wensen van onzelfstandige wooneenheden.</u> Door een beperkte transformatie kunnen onzelfstandige eenheden gerealiseerd worden met een voldoende woonklimaat. Het schip ligt nog in Boedapest en is nog niet gescreend of geschikt bevonden door de brandweer, vergunningen toezicht en handhaving, de GGD en door VGU. Adviezen, eisen en wensen zullen worden meegenomen in de plannen. Een voorwaarde voor het aangaan van de huurovereenkomst is dat wordt voldaan aan de veiligheidseisen.
1.4	<u>Het sociaal beheer voor het eerste opvangschip kan worden gecombineerd voor dit tweede schip.</u> Het tweede opvangschip komt naast het eerste schip te liggen aan de Keulsekade. Het sociaal beheer bij het eerste schip kan ook worden ingezet bij de andere, dit is al besproken met de partij die dit verzorgt. Deze opschaling van het sociaal beheer brengt minder hoge kosten met zich mee, omdat een deel van de voorzieningen en personeel al in wordt ingezet bij het naastgelegen schip.
Kanttekeningen/Risico's	

1.1	<u>De kosten voor de transformatie zijn nog niet definitief.</u> De transformatiekosten zijn door gecalculeerd op €140.000,- inclusief btw. Dit is geaccordeerd door het Rijk. Voor de werkzaamheden zijn offertes opgevraagd. De definitieve bedragen kunnen door prijsstijgingen wijzigen en leiden tot een aanpassing in de transformatiekosten. Na positieve besluitvorming worden partijen ingezet op de transformatie van de kade.
1.2	<u>Op het moment dat de opdracht van het Rijk eerder afloopt dan dat de looptijd van deze opvanglocatie, loopt de gemeente mogelijk een financieel risico.</u> De huidige compensatieregeling voor de Gemeentelijke Opvang is verlengd vanaf 15 oktober 2022, en kent een onbepaalde looptijd. De looptijd van de huurovereenkomst van het hotelschip is 2 jaar (met de mogelijkheid om daarna nog met 1 jaar te verlengen). Dat betekent dat gemeenten financieel risico lopen wanneer de opdracht van het Rijk afloopt en de Gemeente meerjarig financiële verplichtingen is aangegaan. Als het niet meer nodig is om op deze locatie vluchtelingen uit Oekraïne op te vangen, dan wordt gekeken naar de mogelijkheden om deze locatie in te zetten voor de opvang van andere doelgroepen. Dat kan een financieel risico betekenen voor de gemeente. Als deze situatie zich voordoet zal het college een nieuwe afweging moeten maken.
1.3	<u>De transformatie tot opvanglocatie past niet binnen het geldende bestemmingsplan op deze locatie.</u> Voor deze locatie is een tijdelijke omgevingsvergunning benodigd. Tijdens de behandeling van de aanvraag kunnen schriftelijke reacties ingediend worden. Bij de beslissing op de aanvraag zullen deze reacties meegewogen worden.
1.4	<u>Opvang op een schip brengt andere regelgeving met zich mee dan in een kantoorpand</u> Het opvangen van vluchtelingen op een schip, vraagt specifieke maatregelen ten behoeve van de (brand)veiligheid en hygiëne. Denk hierbij aan voldoende gecertificeerd personeel aan boord, een goede aan- en afsluiting van de nutsvoorzieningen en riolering aan wal en een goed calamiteitenplan. Deze onderdelen zijn al doorgenomen met de eigenaar en worden nogmaals gecheckt als het opvangschip in Utrecht is aangekomen. Deze punten worden getoetst door de brandweer en GGD en zijn een voorwaarde voor de ingebruikname van het opvangschip.

Financiën

De kosten voor deze opvanglocatie worden als volgt geraamd, waarbij we uitgaan van een exploitatie termijn van 1-1-2023 tot 1-1-2023 met 77 kamers voor in totaal maximaal 154 gerealiseerde bedden.

De samenvatting van de financiële begroting van de kosten van de transformatie is:

Transformatiekosten

Werkzaamheden kade en water (aanbrengen buispalen, inrichting kade voor het schip).

totaal, incl. BTW € 140.000,-

Exploitatiekosten

	2023	2024	2025	Totaal
Kosten	€ 5.1.2.b	€ 5.1.2.b	€ 5.1.2.b	€ 18.158.616,55
Baten	€ 5.1.2.b	€ 5.1.2.b	€ 5.1.2.b	€ 18.158.616,55
Saldo	5.1.2.b	5.1.2.b	5.1.2.b	€0

De bekostigingsregeling van het Rijk voor gemeentelijke opvanglocaties is aangepast per 15 oktober 2022. Dat betekent ook een wijziging van het normbedrag en de compensatie die de Gemeente Utrecht verwacht voor de exploitatie van deze opvanglocatie. In de aangepaste bekostigingsregeling

is de mogelijkheid opgenomen om werkelijke meerkosten per gerealiseerde plek per dag te declareren, wanneer de werkelijke kosten het normbedrag overschrijden. Dit geldt dus ook voor de totale kosten in deze business case.

Vervolg

Na positieve besluitvorming van het college over deze opvanglocatie zal (na afgifte van de RWS-watervergunning) de fysieke aanpassing van schip en kade gestart worden met het contracteren van een aannemer.

Daarnaast zal een contract worden opgesteld met de begeleidingsorganisatie (sociaal beheer). De assetmanager van de locatie zal verder de huurovereenkomst afronden en afsluiten). Een en ander op basis van de bevoegdheden zoals deze blijken uit de geldende mandaatregeling en mandaatbesluiten. Vervolgens zal het opvangschip in gebruik worden genomen.

Participatie

Er heeft geen participatie plaats gevonden over dit voorstel. In het kader van de aanvraag om omgevingsvergunning (om af te wijken van de regels van het bestemmingsplan) kunnen omwonenden schriftelijk reageren. Deze reacties worden door het college betrokken bij de beslissing op de aanvraag.

Communicatie

We communiceren na besluitvorming, op voorwaarde dat alle voorbehouden rondom (veiligheids)eisen zijn gecheckt en de contracten rond zijn.

Zowel de raad als omgeving worden geïnformeerd alvorens het opvangschip in gebruik wordt genomen. De inschatting is dat de opvang van de vluchtelingen beperkte invloed heeft op de omgeving, zo laat de omgevingsscan zien. De basis communicatieaanpak voldoet ons inziens. We starten de voorbereidingen voor de communicatie op met het wijkbureau om bij ingebruikname de omgeving te informeren. Denk hierbij aan het verspreiden van een wijkbericht, het organiseren van een bewonersavond en/of een rondleiding door de opvanglocatie.

Bijlage(n)

Bijlagen besluitvorming

-

Bijlagen informatief

-